

คอลัมน์ “จากท่าพระจันทร์ถึงสนามหลวง”

ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 6 มกราคม 2543

รัฐบาล Y 2 K ปี 2540

รังสรรค์ ทัศนะพรพันธุ์

สื่อมวลชน ทั้งหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ พากันรายงานข่าวในช่วงปลายเดือน ธันวาคม 2542 ว่า นายกรัฐมนตรีเปิดทำเนียบรัฐบาลเลี้ยงรับรองนายพอล ครุกแมน (Paul Krugman) นักเศรษฐศาสตร์ ‘ปากหมา’ แห่ง M.I.T. ทั้งนี้เพื่อเป็นการขอบคุณนายครุกแมนที่ให้ เหรียญทองแดงแก่ประเทศไทยในฐานะที่ประสบความสำเร็จระดับหนึ่งในการแก้ไขวิกฤติการณ์การเงินที่ก่อเกิดตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2540 การที่นายครุกแมนมอบเหรียญทองแดงแก่ประเทศไทย เป็นเรื่องเกินความคาดหมายของรัฐบาล ผู้นำรัฐบาลไทยมิได้รู้สึกขมขื่นที่ประเทศไทยตามหลัง เกาหลีใต้ (เหรียญทอง) และมาเลเซีย (เหรียญเงิน) ตามการจัดอันดับของนายครุกแมน ทั้งนี้เพราะ เหตุว่า การแก้ไขวิกฤติการณ์การเงินมิใช่ประเภท ‘กีฬา’ ที่ผู้นำรัฐบาลไทยหวังว่าจะได้เหรียญ รางวัลแต่ประการใด

ไม่ต้องสงสัยเลยว่า บรรยากาศงานเลี้ยงรับรอง ณ ทำเนียบรัฐบาลครั้งนี้เป็นไป ด้วยความชื่นมื่นและอบอุ่นด้วยมธุรสวาจา นายครุกแมนคล้องเหรียญทองแดงให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง ผู้ซึ่งมอบเหรียญนั้นแก่นายฮิวเบิร์ต ไนส (Hubert Neiss) เจ้าหน้าที่กองทุน การเงินระหว่างประเทศ ผู้มีหน้าที่ดูแลเอเชียแปซิฟิกอีกทอดหนึ่ง ท่ามกลางเสียงปรบมือจากนาย วีรพงษ์ รามางกูร นายโสมลิต ปันเปี่ยมรัษฎ์ ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล และนายไอฟาร ไชยประวัติ

เมื่อนายครุกแมนเสนอผลการจัดอันดับว่า ไทยเป็นรองเกาหลีใต้และมาเลเซีย ‘องค์กรกษัตริย์ชวณ’ บางภาคส่วนดาหน้าออกมาประนามนายครุกแมนตามสันดานที่สืบทอด มาแต่บรรพบุรุษ จน ‘อาจารย์ใหญ่’ ผู้เป็นที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรีต้องออกมา เตือนสติว่า เหตุใดจึงไม่รับฟังทวิเคราะห์และวิพากษ์ของนายครุกแมนด้วยใจเปิดกว้าง อันจะได้ ประโยชน์ในการปรับปรุงนโยบาย นายกรัฐมนตรีผู้ซึ่งไม่ผู้มีเวลาพบหน้าที่ปรึกษา มีหนังสือตอบ ขอบใจ ‘อาจารย์ใหญ่’ ในฐานะที่ให้คำปรึกษาผ่านสื่อมวลชน หลังจากนั้น บรรดา ‘องค์กรกษัตริย์ชวณ’ พากันดาหน้าออกมาแสดงความชื่นชมนายครุกแมน และพากันประโคมคำขวัญ ‘เชื้อ ครุกแมน ชาติไทยพันภัย’

การปรับเปลี่ยนที่ทรศน์ของผู้นำรัฐบาลไทย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องมวชนไทยและเทศสนใจอย่างมาก ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน 2542 Moody's Investors Service สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือทางการเงินระหว่างประเทศ ประกาศเลื่อนอันดับธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางของไทย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังเก็บอาการปิดไว้ไม่ได้ ถึงกับออกมาแสดงความชื่นชม Moody's และยกย่องว่า Moody's เป็นสถาบันจัดอันดับที่น่าเชื่อถือมากที่สุดในโลก แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกลับให้สัมภาษณ์ในเดือนมกราคม 2543 ว่า การที่ Moody's เลื่อนอันดับให้แก่ธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นการทำลายความน่าเชื่อถือของ Moody's เอง เพราะข้อเท็จจริงปรากฏชัดแจ้งว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยยังมีสุขภาพอ่อนแอ แม้เพียงแต่การยื่นบขษาของตนเองยังมีอาการกระทำได้ ท่านรัฐมนตรีมีความเห็นว่า กว่าที่ระบบสถาบันการเงินไทยจะฟื้นคืนสภาพคงเป็นช่วงหลังปี 2545 ในระหว่างนี้ Moody's และสถาบันจัดอันดับอื่นใดสมควรพิจารณาเลื่อนอันดับสถาบันการเงินไทย ถึงปี 2545 ค่อยมาว่ากันใหม่ หนังสือพิมพ์บางฉบับรายงานว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้เรียกรัฐมนตรีช่วยว่าการไปปรามเพื่อมิให้แสดงความชื่นชม Moody's อย่างพล่อยๆ

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2543 Pricewaterhouse Coopers (PwC) เสนอรายงานขั้นสุดท้าย (Final Report) เกี่ยวกับการตรวจสอบฐานะการเงินของธนาคารกรุงไทย โดยมีหนังสือปะหน้าว่า แม้ว่าธนาคารกรุงไทยจะเลิกจ้าง PwC แล้ว แต่ PwC ในฐานะ 'มีอาชีพ' ถือเป็นพันธะที่จะต้องเสนอรายงานเพื่อให้ชุมชนการเงินระหว่างประเทศรับทราบโดยทั่วกัน PwC เสนอรายงานว่า สินเชื่อที่ไม่ก่อรายได้ (NPLs) ของธนาคารกรุงไทยเมื่อสิ้นปี 2542 อยู่ในระดับ 20% ของสินเชื่อรวม ลดลงจากระดับ 80% เมื่อสิ้นเดือนมิถุนายน 2542 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังแสดงความชื่นชม PwC พร้อมทั้งยกย่องว่า PwC เป็นบริษัทตรวจสอบบัญชีที่น่าเชื่อถือมากที่สุดในโลก หากมิใช่เป็นเพราะความเชื่อที่รัฐบาลไทยมีต่อ PwC PwC คงไม่สามารถเข้ามา 'หากิน' ในประเทศไทยได้มากมายถึงปานนี้ และด้วยเหตุที่รัฐบาลไทยเชื่อถือ PwC นี้เอง รัฐบาลจึงได้เข้าไปควบคุมธนาคารนครหลวงไทยโดยยึดรายงานของ PwC เป็นฐาน ดังนั้น จึงไม่มีเหตุที่จะไม่เชื่อรายงานของ PwC เกี่ยวกับฐานะการเงินของธนาคารกรุงไทย

รายงานขั้นสุดท้ายของ PwC ทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังถึงกับออกอาการไป หากจะกล่าวหาว่า รายงานฉบับนี้เชื่อถือไม่ได้ ก็คงจะให้บรรดาธิบายแก่ประชาชนได้ยากว่า เหตุใดรัฐบาลจึงว่าจ้างบริษัทที่ถนัดในการผลิตรายงานที่เชื่อถือมิได้ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางฉบับแอบได้ยินเสียงรำพึงของท่านรัฐมนตรีว่า เหตุใด NPLs จึงลดลงในยุคกรรมการผู้จัดการใหญ่ผู้ซึ่งมิได้ทำอะไรอื่นนอกจากงานประชาสัมพันธ์

ในเดือนมีนาคม 2543 นายวีรพงษ์ รามางกูร และ ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล ออกมาเรียกร้องให้รัฐบาลปรับเปลี่ยนนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนและผ่อนคลายการบังคับใช้

มาตรฐาน BIS กับธนาคารพาณิชย์ไทย นายกรัฐมนตรีมีสารขอใบบุคคลทั้งสอง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังน้อมรับข้อเสนอแนะไปดำเนินการ ในทันทีที่รัฐบาลปรับเปลี่ยนนโยบายทั้งนายวีรพงษ์และ ม.ร.ว.ปรีดิยาธรต้องเข้าโรงพยาบาล แพทย์มีความเห็นว่า บุคคลทั้งสองต้องสูญเสียกำลังภายในจนหมดตัว หลังจากเรียกร้องการปรับนโยบายยาวนานเกือบสองขวบปี ครั้นเมื่อรัฐบาลปรับเปลี่ยนนโยบายตามข้อเรียกร้อง บุคคลทั้งสองถึงกับออกอาการช็อก ทั้งนี้ผลการตรวจสุขภาพพบว่า คนทั้งสองอาจต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลนานนับเดือน กว่าอาการช็อกจะคลายตัว

ในเดือนเมษายน 2543 นายกรัฐมนตรีประกาศปรับคณะรัฐมนตรี ผู้ที่ถูก 'ดูล' ออกจากรัฐบาลประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรีผู้ไม่สามารถสร้างปัญหา Y2K แก่สังคมสารสนเทศไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยผู้มีความร่ำรวยน้อยผิดปกติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมผู้ไม่ประสบความสำเร็จในการหารายได้จากการจัดกฐิน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังผู้ไร้ความสามารถในการผลักดันห่วยออนไลน์ ฯลฯ 'อาจารย์ใหญ่' ผู้ไม่ใกล้ชิดนายกรัฐมนตรีให้บรรดาธิบายแก๊สต่อมวลชนว่า นายกรัฐมนตรีในยุคปฏิรูปการเมืองจักต้องไม่อิงพาดชนและมาเพียเป็นฐาน ประสบการณ์ในช่วงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยมีพาดชนและมาเพียเป็นฐานเป็นช่วงแห่งชีวิตที่ไร้สานติสุข ทั้งนี้นายกรัฐมนตรีรับปากที่จะสะสางคดีวุฒิสกักรณี 'บ้านสามหลัง' และคดีลูกชายอดีต รมช. มหาดไทยซักรถชนตำรวจให้แล้วเสร็จในเร็ววัน

ในเดือนพฤษภาคม 2543 ผู้นำฝ่ายค้านแห่งรัฐสภาเสนอให้แก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เพื่อให้ฝ่ายค้านสามารถอภิปรายสรรเสริญรัฐบาลได้ กระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีสมานฉันท์ระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายค้านในประเด็นนี้

ในเดือนสิงหาคม 2543 พรรคฝ่ายค้านยื่นญัตติอภิปรายสรรเสริญรัฐบาล พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ และ ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง รวมทั้งนายสมัคร สุนทรเวช เป็นผู้นำในการอภิปรายสรรเสริญรัฐบาล บทสรรเสริญมีตั้งแต่การนำความมั่งคั่งและรุ่งเรืองมาสู่เศรษฐกิจไทย การกระจายรายได้ด้วยความเป็นธรรม การปราบปรามโจรผู้ร้ายและการสถาปนาความสงบสุขในสังคมไทย การสร้างสัมพันธไมตรีกับประเทศเพื่อนบ้านจนปราศจากปัญหาชายแดน ฯลฯ ร.ต.อ. เฉลิมแสดงภาพถ่ายนายกรัฐมนตรียืนคู่กับเกษตรกรผู้พ้นจากภาวะความยากจน ไม่มีภาพนายกรัฐมนตรียืนคู่กับมาเพีย นายสมัครกล่าวอวยพรให้นายกรัฐมนตรีมีอายุหมื่นปี พลเอกชวลิตประกาศว่า พรรคฝ่ายค้านจะไม่แข่งกับพรรครัฐบาลในการเลือกตั้งฤดูถัดไป นายเสนาะ เทียนทอง อภิปรายสรุปการสรรเสริญรัฐบาลแทนนายจาตุรนต์ ฉายแสง ซึ่งถูกปลดระวาง

ภายหลังการอภิปรายสรรเสริญรัฐบาลสิ้นสุดลง นายกรัฐมนตรีลุกจากเก้าอี้ และ เชื้อเชิญให้ผู้นำฝ่ายค้านแห่งรัฐสภาขึ้นไปนั่งแทน ผู้นำฝ่ายค้านตอบปฏิเสธ พร้อมทั้งกล่าวว่า เก้าอี้นายกรัฐมนตรีมีใช้สมบัติผลิตภัณฑ์ หากแต่ต้องการบุคคลผู้สามารถนำความรุ่งเรืองและ สمانฉันทมาสู่ประเทศชาติ

การอภิปรายสรรเสริญรัฐบาลในรัฐสภาไทยเป็นข่าวปรากฏไปทั่วโลก สื่อมวลชน ระหว่างประเทศสนใจรายงานข่าวเรื่องนี้มาก เพราะถือเป็นมิติใหม่ของการเมืองไทยในสหัสวรรษ ใหม่ ในขณะที่ประชาชนคนไทยมิได้สนใจชมหรือฟังการถ่ายทอดการอภิปรายสรรเสริญรัฐบาล แม้แต่น้อย

หมายเหตุบรรณาธิการ

บทความเรื่องนี้เข้าใจว่ายังเขียนไม่จบ ภรรยาอาจารย์รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์เป็นผู้ ส่งต้นฉบับบทความนี้ พร้อมทั้งแจ้งว่า อาจารย์รังสรรค์กำลังพักรักษาตัว ณ สถานพยาบาลแห่ง หนึ่ง โดยที่แพทย์วินิจฉัยว่า อาจารย์รังสรรค์ป่วยเป็นโรค Y2K Millenium Bug ซึ่งมีอาการคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ได้หันมาโจมตีอาจารย์รังสรรค์แทน